

A NEMZETI BIZTONSÁGI STRATÉGIA SZÜKSÉGSÉGE MAGYARORSZÁG VÉDELEM-POLITIKÁJÁBAN**THE NECESSITY OF THE NATIONAL SECURITY STRATEGY IN HUNGARY'S DEFENSE POLICY**

A mai világunkat átszövő – nemzetállamok között kialakult – kölcsönös függőség mind a társadalom, a gazdaság, az ipar, a kereskedelem, a környezetvédelem területén lévő biztonságot globális szinten fenyegeti. Magyarország az Európában regionális szinten létrejött gazdasági, politikai és katonai közösségek tagja, amelynek keretében részt kell vállalnia a XXI. század legnagyobb kihívást jelentő problémájának a biztonság és béke – hazai és nemzetközi szinten való – megteremtésének, fenntartásának kezelésében. Az így létrehozott Nemzeti Biztonsági Stratégia döntően tartalmazza Magyarország biztonságpolitikai alapelveit, célkitűzéseit, nemzetközi szerződésekben vállalt szövetségi kötelezettségeit, az országgal szemben felmerülő és annak békés létformáját veszélyeztető kockázatok, valamint az azzal összefüggő kihívásokat és feladatokat, annak érdekében, hogy megőrizze szuverenitását, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok értékét.

The mutual dependence among nations in today's world is threatening the security of the society, economy, industry, trading and the environment protection on a global level. Hungary as a member of a regional economic, political and military union in Europe, needs to take part in the biggest challenge of the 21st century -to create and maintain security and peace on national and international level. Thus the National Security Strategy primarily contains Hungary's principles and objectives of security policy, alliance commitment of international contracts, possible risks which threaten the country's peaceful order together with the related challenges and tasks to maintain its sovereignty and the value of human and fundamental rights.

BEVEZETÉS

„Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése.”

Magyarország Alaptörvénye (2012. január 1.)

Mint minden demokratikus államnak, így köztük Magyarországnak is rendeltetésszerű feladata, hogy állampolgárai számára biztosítsa az élet- és vagyonbiztonságot. Magyarország alkotmánya több ízben is rendelkezik az állampolgárok szociális biztonságáról, közbiztonságról, létbiztonságról és minden egyéb a polgárokat veszélyeztető tényezők ellen való végrehajtó intézkedésekről. [1] Mindezen felül az állam a fentiekhez köthető alapvető jogokkal ruházza fel állampolgárait, azonban tisztáznunk kell, hogy mit is jelent a biztonság fogalma.

BIZTONSÁG FOGALMA, ÉRTELMEZÉSE

Kijelenthetjük, hogy a legtöbb ember e szó hallatán leginkább a szociális biztonságra és a közbiztonságra gondol. A biztonság a latin *sine cura* („gond nélkül”) kifejezésből eredeztethető. Egyfajta megközelítésként az Új Magyar Lexikon a biztonságra a következő definíciót fogalmazza meg: „1. (külpolitikai) állapot, amelyben az állam függetlenségét más államok részéről nem fenyegeti támadás, és nincs kitéve annak a veszélynek, hogy belső ügyeibe külső hatalom beavat-

kozzék.”¹ A Hadtudományi Lexikon megfogalmazása szerint „a biztonság: az egyéneknek, csoportoknak, országoknak, régióknak, szövetségi rendszereknek a maguk reális képességein és más hatalmak, nemzetközi szervezetek hatékony garanciáin nyugvó olyan állapota, helyzete és annak tudati visszatükröződése, amelyben kizárható vagy megbízhatóan kezelhető az esetlegesen bekövetkező veszély, illetve adottak az ellene való eredményes védekezés feltételei.”² A többféle és több irányból közelítő meghatározásokat alapul véve kijelenthetjük, hogy egy olyan komplex fogalommal állunk szemben, amely mára már többretegűvé és bonyolulttá vált, ugyanakkor értelmezésében fontos szerepet kap, hogy éppen milyen terület biztonsági kockázatának elemzése történik.

A biztonságnak a komfortossággal való párhuzama még ma is fellelhető. Ebben a szellemben maga a kifejezés meghatározza az ember, a kisebb, vagy nagyobb közösség, illetve az emberiség létének, életminőségének, létfenntartásának komfortossági szintjét. A biztonság fogalmához kapcsolódó komfortérzet mindenki számára más és más életminőséget takar. Eszerint a biztonság egyfajta érzelmi állapotot is kifejez, ami a mindennapok nyugalmához és a békés életvitelhez társul. Ezt a békés körülményt a XX. században már nagyban befolyásolja az ipar és gazdaság gyors fejlődése, az energiaforrás-központúság, a terrorizmus, a környezetrombolás, a katasztrófák veszélye.

A biztonság alapvető célja, hogy járuljon hozzá az egyén kiegyensúlyozott életéhez, harmonikus életviteléhez, jó közérzetének kialakításához, egészsége megóvásához és ehhez biztosítson megfelelő környezetet. Ebből adódóan kijelenthetjük, hogy a veszélyhelyzetekre fel kell készülni, mert csak akkor lehetünk kellő biztonságban, ha egy váratlan esemény bekövetkeztekor megfelelő módon reagálni tudunk.

A biztonság fogalmát a fentiekben leírtak alapján egy komplex jelenségként prognosztizálhatjuk, amelyet az alábbi alapvető területeire, dimenzióira oszthatunk:

- politikai (diplomáciai);
- környezeti (ökológiai);
- gazdasági;
- informatikai (pénzügy, eü);
- társadalmi (szociális, jogi);
- katonai. [2]

Politikai biztonság: egy államon belül jelenti a vezetés stabil, cselekvőképés és hatékony intézkedésének, nemzetközi befolyásának tükrében az állami intézmények működőképességét. Egy politikai rendszer keretein belül létre kell hozni egy olyan jogi szabályozók által kialakított stabilitást, amely képes a válságok kezelésére, konfliktusok megoldására.

Környezeti biztonság: ide sorolható minden olyan tényező, amely egy országon belül, illetve annak határain túl valamilyen módon és mértékben hatással van a természeti környezetre. Ezek az események környezetszennyezést vonhatnak maguk után. Járulékos hatásként említhető a globális felmelegedés, az éghajlatváltozás, az ivóvízhiány, a túlnépesedés. de meg kell említeni a természeti katasztrófák eredményezte válsághelyzet-kezelést is.

Gazdasági biztonság: ennek a fogalomnak egy mikrokörnyezeti megközelítésében az állampolgár személyes jólétének, pénzügyi helyzetének megteremtését és az azt veszélyeztető tényezőket takarja. Egy nagyobb halmazt képez az állam gazdasági szektorában jelentkező biztonsági faktor, amelyben szerepet kap az energiagazdálkodás, technológiai fejlettség, globális gazdasági függőség, egyenlőtlen kereskedelmi viszonyok.

Informatikai biztonság: a világ számítógépes hálózatának, távközlési rendszerének működésében okozott zavar, amely végső esetben kritikus infrastruktúra kiesést is eredményezhet.

Társadalmi biztonság: sokrétű és szerteágazó fogalom, amely magában ötvözi az állampolgárok anyagi-szociális létének biztonságát, egészségügyi ellátását, az oktatást, valamint az ezekkel járó jogbiztonságot. Ebbe a kategóriába

¹ Új Magyar Lexikon. 1. kötet. Akadémiai Kiadó. Budapest, 1960. 318. o.

² Hadtudományi Lexikon. I. kötet. MHTT Budapest, 1995. 144. o.

sorolható a migráció, mint biztonsági tényező, valamint a közbiztonság (kábitószér, illegális fegyverkereskedelem, szervezett bűnözés), mint biztonsági probléma.

Katonai biztonság: az ország területének és szuverenitásának megóvása, katonai jellegű veszélyforrás esetén.

A biztonságot befolyásoló veszélyforrásokat, azok hatóköre szerinti csoportosításban alábbi felosztás szemlélteti:

Kihívások, veszélyforrások	Globális	Regionális	Belső
	Terrorizmus	Közép-Európa	Szervezett bűnözés
	Tömegpusztító fegyverek elterjedése	Délkelet-Európa	Feketegazdaság, korrupció
	Instabil régiók, működésképtelen államok	FÁK-országok	Kábitószerek terjedése
	Illegális migráció	A mediterrán térség, a Közel-Kelet és a Közép-Kelet	Politikai és vallási szélsőségek
	Gazdasági instabilitás		Demográfiai kihívások
	Az információs társadalom kihívásai		
	Globális természeti, civilizációs és egészségügyi veszélyforrások		

1. ábra: A biztonságot befolyásoló veszélyességi tényezők³

Egy másfajta felosztás szerint a biztonságot befolyásoló veszélyforrások között különbséget tehetünk a társadalmi léttel összefüggő és a természeti eredetű fenyegető tényezők között az alábbiak alapján:

A társadalmi létet befolyásoló hatások:

- politikai hatások;
- gazdasági hatások;
- az életkörülményeket, az élet minőségét befolyásoló tényezők (megélhetés, pénzügyi helyzet);
- a közbiztonságot fenyegető veszélyek (élet- és vagyonellenes cselekmények);
- erőszakos cselekmények által keltett veszélyek (háború, terrorizmus, szabotázs);
- civilizációs veszélyek (nukleáris, veszélyes anyag, ipari létesítmények);
- humán és ökológiai veszélyek (egészségügyi, migrációs, éghajlati);

Természeti eredetű veszélyek:

- hidrológiai (árvíz, belvíz, szökőár);
- geológiai (földrengés);
- meteorológiai (tornádó, hurrikán). [3]

³ Dr. Tóth Rudolf: A lakosságvédelem aktualitása, helye, szerepe napjaink új kihívásainak tükrében. Polgári Védelmi Szemle 2009/2. 57. o 1. sz. táblázata nyomán.

Magyarország biztonságát veszélyeztető fenyegetéseket az alábbi felosztás szerint kategorizálhatjuk:

2.ábra: A biztonságot befolyásoló veszélyességi tényezők

A BIZTONSÁGPOLITIKÁT MEGHATÁROZÓ DOKUMENTUMOK

Nemzetközi szinten is igény mutatkozott a biztonság központi megteremtésére, a fenyegetettség és veszélyforrások globális kezelésére. Ennek tükrében született meg az államok kormánypolitikájának azon szegmense, amely a létfonosságú nemzeti érdekek védelmére fókuszál és egy kézben összpontosítva szavatolja a nemzet függetlenségét, területi integritását, az állampolgárok biztonságát és a nemzetközi stabilitást. [4] Ennek tükrében nyert értelmet és került megfogalmazásra a biztonságpolitika, mint fogalom. Az e témakörben – bármiféle veszélyhelyzetre adott válaszreakciók, célok, válságkezelési intézkedések stb. – keletkezett dokumentumok, szerződések mind a béke globális fenntartását és a biztonságos létforma megteremtését hivatottak szolgálni, amely szabályzók egymásra épülése és a mai formájának kialakítása hosszú időre nyúlik vissza.

EGYESÜLT NEMZETEK SZERVEZETE

Az Egyesült Nemzetek Szervezete⁴, mint egyetemleges és globális szervezet 51 tagállammal 1945-ben jött létre. Az alapokmányban foglalt célok – amelyet 1945. június 26-án írtak alá San Franciscóban – között került lefektetésre egy nemzetközi együttműködés realizálása, ehhez köthető baráti kapcsolatok fejlesztése, globális szinten jelentkező béke

⁴ Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ); Alapítva: Manhattan, New York 1945. június 26.

megteremtése és az ahhoz kapcsolódó biztonság fenntartása.” Az Egyesült Nemzetek célja, hogy 1. fenntartsa a nemzetközi békét és biztonságot és evégből hathatós együttes intézkedéseket tegyen a békét fenyegető cselekmények megelőzésére és megszüntetésére, a támadó cselekményeknek vagy a béke más módon történő megbontásának elnyomására, valamint békés eszközökkel, az igazságosság és a nemzetközi jog elveinek megfelelő módon rendezze vagy megoldja azokat a nemzetközi viszályokat és helyzeteket, amelyek a béke megbontására vezethetnek.” [5] Az így létrejött világszervezet a célok eléréséhez szükséges tevékenységeket központi egységként kezeli. Kijelenthető, hogy amelyik ország tagja annak önálló államisága nemzetközi szinten is elismert. Az ENSZ jelenleg 193 tagállamot számlál, amelyhez Magyarország 1955. december 14-én csatlakozott.

ÉSZAK-ATLANTI SZERZŐDÉS SZERVEZETE

Az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO) 1949. április 4-én alakult meg Washingtonban, amelynek szerződése tárgyév augusztus 24-én lépett hatályba. Főként regionális jellegű katonai és politikai szövetség, amelynek tagállamai a szabadság és biztonság megőrzése érdekében minden szükséges (politikai és katonai) eszközt igénybe vesznek. A felek célkitűzéseit és elveit alapvetően meghatározza és befolyásolja az Egyesült Nemzetek Alapokmánya. Alaptézisként foglalja magában azt az elkötelezettséget, amely szerint minden nemzetközi viszályt békés eszközökkel, valamint a nemzetközi béke, biztonság és igazságosság veszélyeztetése nélkül rendeznek az – Egyesült Nemzetek céljaival össze nem férő – erőszakkal való fenyegetéstől és erőszak alkalmazásától való tartózkodás mellett. „A jelen Szerződésben kitűzött célok hathatósabb elérése érdekében a Felek külön-külön és együttesen, folyamatos és hathatós önszegély és kölcsönös segítség útján, fenntartják és kifejlesztik egyéni és kollektív védelmi képességüket fegyveres támadással szemben.” [6] A NATO-hoz – amelynek jelenleg 28 tagállama van –, Magyarország 1999. március 12-én csatlakozott.

EURÓPAI UNIÓ

Az Európai Uniót (EU) 12 alapító tagállam hozta létre 1993. november 1-én (1992. évi Maastrichti Szerződés), így megalapítva egy regionális és gazdasági közösséget. Előzmény-intézmények között felsorakoztatható az Európai Szén és Acélközösség (ESZAK, 1951. Párizsi Szerződés)⁵, Európai Gazdasági Közösség (1957. évi Római Szerződés)⁶, Európai Atomenergia Közösség⁷, valamint az 1987-ben hatályba lépett Egységes Európai Okmány⁸. Az EU-nak jelenleg 27 tagállama van, amelyhez Magyarország 2004. május elsején csatlakozott. A nemzetközi és hazai biztonságpolitikát meghatározó dokumentumok közül kiemelkednek továbbá az alább felsorolt szerződések.

A MAASTRICHTI SZERZŐDÉS

A 1993. november 1-én hatályba lépett Maastrichti Szerződés (MSZ) keltette életre az Európai Uniót, valamint ezzel egyetemben a Közösségek alapszerződéseinek módosítását indítványozta. Ennek eredményeként az Európai Gazdasági Közösséget Európai Közösséggé nevezte át. A Maastrichti Szerződés jelentős mérföldkőként titulálható az európai integráció szorosabbra fűzésében, amely mind a gazdasági unió, mind pedig a politikai unió megteremtését irányozta elő. A szerződés hárompilléres szerkezetében helyet kapott a gazdasági és monetáris unió (GMU) és ezzel együtt egy egységes fizetőeszköz megvalósításának célkitűzése, az uniós polgárság fogalmának bevezetése és nem utolsósorban a közös kül- és biztonságpolitika alapkövének lefektetése, amellyel együtt került kialakításra a közös védelmi politika.

⁵ Európai Szén- és Acélközösség ESZAK (European Coal and Steel Community, ECSC) 1951-ben alapított nemzetközi szervezet, 6 tagállammal a szén- és acélkészletek kezelésére.

⁶ Európai Gazdasági Közösség (EGK) 1957-ben a Római Szerződéssel alapított nemzetközi szervezet.

⁷ Európai Atomenergia Közösség (Euratom) 1957. március 25-én a Második Római Szerződéssel alapított szervezet, amely az atomenergia békés célú felhasználását és az atomenergia-ipar fejlesztését irányozza elő.

⁸ Egységes Európai Okmány (Single European Act) az 1957-es Római Szerződés első átdolgozása, amelynek célja az egységes piac bevezetése.

AMSZTERDAMI SZERZŐDÉS

Az Amszterdami Szerződés – amely 1999. május 1-én lépett hatályba – módosításokat eszközölt a közös kül- és biztonságpolitika területén, amellyel együtt meghatározta a bel- és igazságügyi együttműködés céljait is. Az Uniónak célként kell tekintenie a büntető- és igazságügyekben való közös fellépést és együttműködést, ezzel is biztosítva a polgárok magas szintű biztonságát. Bevezette továbbá a foglalkoztatáspolitikai koordinációt és kibővítette az Európai Parlament döntési jogkörét.

LISSZABONI SZERZŐDÉS

A 2009. december 1-én hatályba lépett Lisszaboni Szerződés megújítja és optimalizálja azokat a képességeket, célokat és eszközöket, amelyek segítségével Európa hatékonyan és eredményesen lesz képes megbirkózni a globalizáció, éghajlatváltozás, demográfia és legfőképp a biztonságot fenyegető veszélyek fokozódó kihívásaival. [7]

EURÓPAI BIZTONSÁGI STRATÉGIA

Az Európai Unió első ízben 2003-ban állapodott meg és tűzött ki határozott célokat az EU biztonsági érdekeinek lefektetésére és azok előmozdítására, amelyet 2008. decemberben az Európai Bizottság együttműködésével „Biztonságos Európa egy jobb világban” címmel került végrehajtási előterjesztésre. Az abban foglaltak leszögeznek a közös kül- és biztonságpolitika, valamint az európai védelem- és biztonságpolitika legfőbb lényegi tartalmát, miszerint a közös erőfeszítés, a koherencia a – globális szintű – hatékonyság záloga. [8]

MAGYARORSZÁG NEMZETI BIZTONSÁGI STRATÉGIÁJA 2012

„Jelen stratégia rendeltetése, hogy az értékek és érdekek számbavétele, valamint a biztonsági környezet elemzése alapján meghatározza azokat a nemzeti célokat, feladatokat és átfogó kormányzati eszközöket, amelyekkel Magyarország a nemzetközi politikai, biztonsági rendszerben érvényesíteni tudja nemzeti biztonsági érdekeit.” [9]

A biztonság az élet minden területén első számú szempontként és perspektívaként kell, hogy megjelenjen. A jólét alapvető feltétele a biztonság, amelyet ma már inkább a magas szintű biztonság kifejezése vált fel. Társadalmi viszonylatban a fenyegetések minden egyes formájának elhárítását a komplex biztonság fogalma ötvözi magában. Magyarországon ennek szellemében kidolgozott Nemzeti Biztonsági Stratégia célja, hogy a felmerülő kockázatokat az ország képes legyen kezelni.

Magyarországon a Nemzeti Biztonsági Stratégia írásba foglalására először 2002-ben került sor⁹, amit egy 2004-es változata követett¹⁰. Az ország alaptörvénye, a NATO 2010-ben elfogadott új stratégiai koncepciója, valamint a kibontakozó gazdasági válság eredménye indokolta az új Nemzeti Biztonsági Stratégia kidolgozását. Az így elkészült stratégia három nagyobb szegmens számára állít fel koncepciókat. Elsősorban az államigazgatásnak, amelynek egyfajta iránymutatást és célkitűzést prognosztizál, másodsorban a nemzetközi partnerek számára, amelynek függvényében írásba foglalja a hazai és a világ biztonsági kihívásait, azokkal kapcsolatos célokat és az arra adott válaszokat. A harmadik célcsoportot képezi a társadalom civil szférája, a sajtó, valamint a hazai közvélemény, illetve mindezek tájékoztatása. Ebből következik, hogy az elkészült Nemzeti Biztonsági Stratégia konkrétumokra épülő pontos megfogalmazású, hasznosítható és realizálható célkitűzéseket tartalmazó, továbbá a célcsoportok számára közérthető nyelvezetű kell, hogy legyen.

⁹ 2144/2002 (V.6) Korm. határozat a Magyar Köztársaság Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról.

¹⁰ 2073/2004. (III. 31.) Korm. határozat a Magyar Köztársaság új Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról.

Nemzetközi szinten az országok között létrejött kapcsolat egyfajta kölcsönös függőséget (gazdasági függőséget és sebezhetőséget) eredményezett, amelynek következtében biztonságuk, kiszámíthatóságuk, szuverenitásuk sem tekinthető stabilnak. Ennek kapcsán egy államnak célja, hogy a gazdasági függőség mellett meg tudja őrizni a nemzetközi mozgásterét és szuverenitását (elhatárolódását).

A Nemzeti Biztonsági Stratégia alapvető céljaként jelenik meg az országvédelem alapjaival való rendelkezés arra az esetre, amikor váratlan helyzet bekövetkeztekor saját erőforrásra támaszkodó megoldások szükségesek. Mindezen felül hozzá kell járulni a szövetségi keretek körébe tartozó nemzetközi válságkezelő és stabilizációs műveletekhez.

A 2012-ben lefektetett új Nemzeti Biztonsági Stratégia¹¹ olyan alapidokumentumként kezelhető, amelynek feladata a biztonság minden dimenziójának feltérképezése, az ott keletkezett kihívások, célok megfogalmazása és az azokra adott végrehajtási válaszreakciók definiálása. A különböző biztonság-kockázati szférán (gazdasági, politikai, társadalmi, környezeti biztonság) kívül megjelennek az „új típusú” kihívások, mint a szélsőséges csoportok, szervezetek, kábítószer-kereskedelem, szervezett bűnözés. Mindinkább előtérbe kerül és a korábbi évekhez képest jóval nagyobb hangsúlyt kap a környezeti biztonság fogalma. Ide sorolható a klímaváltozás, a globális felmelegedés, ipari katasztrófák és azok hatásai. Reflektorfénybe kerül a civil válságkezelés feladataira való felkészülés. A Nemzeti Biztonsági Stratégiában foglaltak tartalmi szempontból elkülöníthetők az állam objektív és a társadalom, vagy egyén szubjektív biztonságfelfogása.

A Nemzeti Biztonsági Stratégia logikai felépítése alapján 4 egységre tagolható:

I. Magyarország biztonságát nemzetközi irányból befolyásoló környezeti tényezők, amellyel szemben fogalmazódnak meg a felállítandó – érdekérvényesítő – képességek. A biztonság fogalmának átfogóbb értelmezésén túl nagy hangsúlyt kap a globalizáció, a tartós fenntartható biztonság és stabilitás a válságkezelésben, az elhúzódó gazdasági válság hatásai és annak kezeléséhez szükséges képességek számba vétele. Magyarországot közvetlen környezetéből még kockázat formájában sem fenyegeti katonai konfliktus, azonban a bizonytalanság és kiszámíthatatlanság megjelenésével együtt számolnia kell a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedéséből fakadó kockázatokkal.

II. Magyarország nemzeti céljai és nemzetközi tevékenységei, amelyeket biztonságpolitikai értékek és érdekek határoznak meg. Magyarország alapvető biztonsági érdekeinek (stabilitás, gazdasági, kulturális, társadalmi fejlődés, nemzetközi béke, demokrácia és biztonság) felsorakoztatása mellett kihangsúlyozódik az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) és az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ)¹² nemzetközi békében és európai stabilitásban játszott szerepe. Ebben a fejezetben kerül kijelentésre annak ténye, miszerint „Magyarország biztonságpolitikájának alapvető keretét a NATO és EU-tagság jelenti.” Ugyanitt kerül hangsúly az Észak-atlanti Szerződés 5. cikkére, amely mint alappillér van jelen Magyarország biztonságának kollektív védelme terén. Ennek értelmében „a Felek megegyeznek abban, hogy egyikük vagy többjük ellen, Európában vagy Észak-Amerikában intézett fegyveres támadást valamennyiük ellen irányuló támadásnak tekintenek és ennél fogva megegyeznek abban, hogy ha ilyen támadás bekövetkezik, mind-egyikük az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 51. cikke által elismert jogos egyéni vagy kollektív védelem jogát gyakorolva, támogatni fogja az ekként megtámadott Felet vagy Feleket azzal, hogy egyénileg és a többi Féllel egyetértésben, azonnal megteszi azokat az intézkedéseket – ideértve a fegyveres erő alkalmazását is, amelyeket a békének és biztonságának az észak-atlanti térségben való helyreállítása és fenntartása érdekében szükségesnek tart.”¹³

III. Az országra biztonsági kockázatot jelentő fenyegetések és veszélyek. Hazánk meghatározó feladatának tartja, nem csak a saját biztonságunk erősítését, hanem szövetségeseink biztonságához való aktív hozzájárulást is. Lépéseket kell tenni a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris tömegpusztító fegyverek hordozóeszközeik és előállításuk megakadályozásában. E fejezetben helyet kap még a globális fenyegetést jelentő terrorizmus mellett a pénzügyi biztonság,

¹¹ 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról.

¹² Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (Organization for Security and Co-operation in Europe, OSCE) a világméretű biztonsági szervezet, amely 57 résztvevő államot fog össze. 1992-ben lett állandó intézmény.

¹³ Észak-atlanti Szerződés, Washington DC, 1949. április 4. 5. cikkely.

kiberbiztonság, energiabiztonság, a természeti és ipari katasztrófák veszélyhelyzeteire adható reagálások, valamint a globális éghajlat és környezetváltozás. A szervezett bűnözés és e mellett a kábítószer-kereskedelem egyre növekvő – a biztonságot befolyásoló – veszélyességi faktorként jelenik meg hazánkban, mind a mellett, hogy számolni kell még a migrációval és szélsőséges csoportokkal együtt jelentkező köz- és nemzetbiztonsági kockázati tényezővel.

IV. A fent taglaltakra adható elvárások, ajánlások és azok kormányzati végrehajtása. Az ország biztonságának erősítése érdekében politikai és gazdasági stabilitásra kell törekedni és mindezek mellett megfelelő forrásokat kell biztosítani az ország és állampolgárai védelmére. Előtérbe kerül a Magyarország szuverenitását alapintézményként szavatoló Magyar Honvédség, annak feladata, a vele szemben támasztott követelmények, elvárások, célok és a végrehajtás eszközei. Végezetül a Nemzeti Biztonsági Stratégia hazánk szuverenitás és alkotmányos rendjének védelme érdekében meghatározza a magyar hírszerzés és elhárítás stratégiai feladatait, azok céljait, végrehajtását.

A 2004-ben alapidokumentumként felállított Nemzeti Biztonsági Stratégia felülvizsgálatát főképp a globális téren, valamint hazánk közvetlen biztonsági környezetében bekövetkezett változások indokolták. A NATO – a már említett – 2010-ben kiadott új Stratégiai Koncepciója alapvetően tette szükségsszerűvé a magyar dokumentum felülvizsgálatát, követve az EU és NATO tagállamok gyakorlatát. Az EU fent említett Lisszaboni Szerződése is megerősítette ennek időszerűségét. Kijelenthető, hogy az újonnan elfogadott Nemzeti Biztonsági Stratégia fő vonalaiban követi a korábbi stratégiát, azzal a különbséggel, hogy számba veszi a fent említett dokumentumokban és más országok stratégiájában foglaltakat. Nagy hangsúly szereződik a regionális együttműködésre, komplexitásra, egyfajta nemzetközi biztonsági összhangra, valamint a távoli biztonságra veszélyt jelentő kockázatok feltérképezésére.

ÖSSZEGZÉS

A biztonság fogalmát már számos esetben és számos államban igyekeztek meghatározni, körülírni, azonban ahogy a fentiekben láthattuk, egy olyan komplex dologról van szó, amely teljes egészében csak nagyon kevés esetben és pillanatban valósulhat meg. Az élet bármely területén és bármikor kialakulhat veszélyforrás, amely a biztonságot hivatott redukálni, így ennek tükrében kijelenthető, hogy tökéletes biztonság nem létezik. A mai világban a globalizáció, a gazdasági függőség, az érdekellentétek kiéleződése, a politika térnyerése és befolyása, az energiaforrások hatékony kihasználása, a terrorfenyegetettség, a környezetszennyezés és még végeláthatatlan tényező szerepel a biztonságra veszélyt jelentő kockázati tényezők palettáján. Mindezek ellenére az államoknak alapvető feladata a békés létformának, az állampolgárok biztonságának, függetlenségének mind hazai, mind pedig nemzetközi szinten történő kivívása és a biztonságot veszélyeztető kihívásokra való hatékony reagálás. Annak, hogy Magyarország eredményes intézkedéseket tegyen a békét fenyegető cselekmények megelőzésére és megszüntetésére elengedhetetlen feltétele egy átfogó biztonsági stratégia megléte.

Kulcsszavak: biztonság, veszélyforrás, stratégia, kockázat, védelem

Keywords: safety, contingency, strategy, risk, defence

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Magyar Közlöny: Magyarország alaptörvénye és annak módosításai (2013. 04. 01) IV., XIX., XII. CIKK forrás: <http://kozlony.magyarorszag.hu/pdf/16526>

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

NIKODÉM Edit

Budapest, 2013.
6. évfolyam 1. szám

2. Ürmösi Károly: A biztonság dimenziói, biztonsági stratégia napjainkban, hazánkban (Hadtudományi Szemle; Budapest, 2012. 5. évfolyam 1-2. szám)
forrás: http://uni-ke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamok/2012/2012_1/2012_1_br_urmosi_karoly_172_184.pdf (2013. 04. 06)
3. Dr. Hadnagy Imre: A biztonság korszerű értelmezése – avagy a biztonság ma már sokkal bizonytalanabb, mint korábban bármikor. forrás: <http://www.vedelem.hu/letoltes/tanulmany/tan135.pdf> (2013. 04. 04)
4. Buckó Gergő: Kelet-Közép-Európa biztonságpolitikája a NATO 1999-es bővítését követően.
forrás: http://elib.kkf.hu/edip/D_11052.pdf (2013. 04. 05)
5. Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) alapokmánya I. fejezet 1. CIKK
forrás: <http://mek.oszk.hu/00000/00056/html/145.htm> (2013. 04. 06)
6. Észak-atlanti Szerződés 3. CIKK. Washington DC, 1949. április 4.
forrás: http://www.kulugyminiszterium.hu/kum/hu/bal/Kulpolitikank/Biztonsagpolitika/NATO_dokumentumok/ (2013. 04. 06)
7. forrás: <http://www.euvonal.hu/index.php?op=szerzodesek&id=1> (2013. 04. 06)
8. Virányi Gergely: A biztonság-fogalomról, másként
forrás: <http://www.pecshor.hu/periodika/XIII/viranyi.pdf> (2013. 04. 05)
9. A kormány 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti biztonsági Stratégiájáról
forrás: http://www.kormany.hu/download/f/49/70000/1035_2012_korm_határozat.pdf (2013. 04. 06)